

TU, SENYOR, EMPARES EL POBRE (cf. Sl 71,5)

Missatge del sant pare Lleó XIV per a la X Jornada Mundial dels Pobres

15 de novembre de 2026

Diumenge XXXIII del Temps Ordinari

1. Tu, Senyor, em pares el pobre (cf. Sl 14,6). Les paraules del Salmista suggereixen el camí que som cridats a recórrer amb vista a la X Jornada Mundial dels Pobres. Un cop més cal tornar a la Paraula de Déu per a verificar la importància que els pobres tenen en la vida de l'Església. L'expressió del salm es converteix en criteri de judici per a l'existència cristiana perquè revela el rostre de Déu i reconeix la pobresa humana. Efectivament, en un moment històric dramàtic, com ho va ser la destrucció del temple de Jerusalem, el poble es va sentir privat de la presència de Déu i va experimentar una misèria material i moral sense precedents.

Aquesta Paraula es presenta a cada generació en tota la seva actualitat. Des del principi mostra la contradicció en la qual sovint es cau encara avui. La primera constatació és aquesta: «Pensen dintre seu els insensats: “Déu no és res.” Són corromputs, el seu obrar és detestable, no n'hi ha cap que faci el bé» (Sl 14,1). Destaca el contrast entre aquells que es comporten amb saviesa i aquells que, en canvi, arrossegueu les seves vides com si no hi hagués res per damunt d'ells. S'observa, lamentablement, com n'està, de difosa, també en els nostres dies una injustícia social que brolla de la corrupció arrogant, tan deplorable com discriminatòria. La pèrdua del sentit de la transcendència en la vida quotidiana ja no és tant una negació teòrica de l'existència de Déu; més aviat es manifesta en la manca de consideració de la seva bondat i misericòrdia per a la construcció de la justícia personal i social.

Els primers a sofrir les seves conseqüències són els pobres, que no per casualitat augmenten en moltes societats. L'absència de Déu col·loca les persones ja no les unes amb les altres en el respecte recíproc, sinó les unes per damunt de les altres sota el signe del domini i de la submissió. Així s'exhibeix una lògica dessacralitzadora de prevaricació i de descart que margina i humilia. En aquesta condició es troben no sols persones individuals, sinó pobles sencers. Les paraules del salm ressonen encara plenes de veritat: «tot menjant el seu pa, devoren el meu poble» (Sl 14,4).

2. El crit de justícia dels pobres avui és emmudit mitjançant múltiples tècniques, cada vegada més subtils, fins deixar sense bé qualsevol esforç seu per a fer sentir les seves peticions. L'ambient digital radicalitza el prejudici envers ells i augmenta la cortina d'indiferència que envolta les seves causes. Al pobre no li queda altre remei que aixecar el seu crit cap a Déu (cf. Sl 34,7) i fer-li arribar el seu lament, amb la certesa de ser escoltat, perquè Déu és fidel i ric en misericòrdia. Els oprimits, humiliats i indefensos creixen també avui en la certesa d'haver d'abandonar-se a Déu, carregats de confiança i d'espera. En aquest abandonament total, torna a florir el sentit de la dignitat pròpia, es reconeixen germanes i germans amb qui organitzar els seus somnis, i l'esperança es converteix silenciosament en realitat. Refugiar-se en Déu equival a trobar la protecció veritable i segura, aquella que els poderosos no poden garantir i s'estimen més negar.

El pobre, però, sap reconèixer més que altres l'essencial, perquè viu de l'essencial. Més semblant a Crist que tots, reconeix Déu com el seu propi refugi fins i tot quan les circumstàncies semblen desmentir-lo, i té l'esperança plena fins a vessar per la seva justícia, que no triga a manifestar-se. En la nit de l'abandonament i de la soledat, el pobre viu «a recer de l'Altíssim» (Sl 91,1). Els qui estan afligits, els qui sofreixen injustícia i són ofesos, els qui pateixen sofriment i dolor, els qui estan sols i privats del sentit de la vida poden trobar consol i nova motivació juntament amb el Senyor.

3. Ser refugi no és sols una promesa, sinó que es converteix en realitat en la persona de Jesucrist. Déu posa el seu estatge entre nosaltres amb l'encarnació del Fill, que fa concret i visible el refugi esperat. Jesucrist és realment el refugi de Déu per als pobres. Per la seva obediència al Pare, davalla fins al punt més baix, on es troben els últims. Surt a l'encontre de tots i a tots ofereix refugi segur: «Veni a mi tots els qui esteu cansats i afeixugats, i jo us faré reposar» (Mt 11,28). En Jesús, Déu no sols protegeix, sinó que comparteix la pobresa humana fins a la creu.

Els pobres dels nostres dies són els oblidats i els marginats: despullats d'una paraula i d'un rostre, a més del pa. Que ells puguin trobar el Fill de Déu, que es fa proïsme de tots sense descuidar ningú. Que el trobin, sobretot, en els qui s'anomenen cristians. En l'Església, el seu Cos, és Jesús qui ofereix pa i amistat; porta llum i un horitzó d'esperança; pronuncia el nom de cadascú i retorna a tots la dignitat. Jesús de Natzaret és el do de Déu per als pobres. En Ell totes les promeses es fan realitat. Per als qui estan mancats de casa, d'una feina, d'educació, d'aliment, de salut, s'obre un nou camí: compartir com a expressió del Regne de Déu (cf. Mt 5,3). A l'obsessió dels qui acumulen riqueses només per a ells s'hi oposa l'obstinació de Déu, que en el testimoniatge de persones de carn i ossos, obre el cor i acull en el seu amor.

4. En Crist som cridats, per tant, també nosaltres a fer-nos pobres i a convertir-nos en refugi per al pobre. La comunitat cristiana no pot restar insensible davant tantes persones que avui són a la porta i continuen sent invisibles per als qui romanen tancats entre els seus murs. L'Església, per la seva naturalesa mateixa, és cridada a ser pobra i refugi per als pobres. No oblidem el comentari de sant Agustí a la paràbola de l'home ric i del pobre Llätzer: «Ens va amagar el nom del ric i va donar el del captaire. Déu va amagar el nom tan pregonat del primer; però va fer conèixer el del segon [...]. Què escolliries: ser pobre com l'un o ser com el ric? No et deixis enganyar: escolta quin va ser el final de tots dos i adverteix quina és l'elecció equivocada» (*Sermó 33A, 4*).

Tal com vaig recordar en l'exhortació apostòlica *Dilexi te*: «Déu mostra predilecció pels pobres, a ells s'adreça la paraula d'esperança i d'alliberació del Senyor i, per això, tot i la condició de pobresa o de debilitat, ja ningú no ha de sentir-se abandonat. I l'Església, si vol ser de Crist, ha de ser l'Església de les Benaurances, una Església que fa espai als petits i camina pobra amb els pobres, un lloc on els pobres tenen un lloc privilegiat» (n. 21).

Sorgeixen inevitablement algunes preguntes, que en aquesta X Jornada Mundial dels Pobres tenim la urgència de fer ressonar a la nostra ment i en el nostre cor. Som signe d'un Déu que és refugi per als pobres? Tenim consciència de la nostra pobresa i la preferim a la riquesa injusta? Arribem fins on es troben els pobres, experimentant la seva marginalitat? Escoltem els seus pensaments i compartim les seves esperances? Pronunciem els seus noms amb tendresa divina? La nostra caritat reactiva i sosté en ells el desig de justícia i de rescat? Aquestes i moltes altres preguntes obliguen a un seriós

examen de consciència, per a verificar com n'estem, encara, de cridats a arribar a ser en favor dels pobres i de la seva alliberació. Llavors veurem que els pobres es converteixen ells mateixos en refugi per a altres. L'experiència de la pobresa torna particularment sensibles a una solidaritat renovada davant els desafiaments.

L'amor de Crist ens fa, en efecte, partícips de la vida d'amor de Déu. En aquest sentit, els cristians són cridats no sols a buscar refugi en Déu, sinó també a fer-se, en Ell, refugi per als altres, sense «distingir entre el qui assisteix i el qui és assistit, entre els qui sembla donar i el que sembla rebre, entre el qui es presenta pobre i el qui sent la necessitat d'oferir temps, capacitats i ajuda». «Som l'Església del Senyor, una Església de pobres, tots preciosos, tots partícips, cadascú portador d'una Paraula única de Déu. Cadascú és un do per als altres» (Homilia, 17 d'agost de 2025).

5. El vuitè centenari de la mort de sant Francesc d'Assís ens impulsa a recordar com, arribat a Roma com a pelegrí a la tomba de l'apòstol Pere, va quedar colpit per la compassió pels captaires. Per a comprendre i experimentar el seu sofriment, es va treure les seves vestimentes i les va canviar per la roba esparracada d'un d'ells, i es va asseure a demanar almoïna, i va passar tot el dia entre els pobres amb alegria d'esperit (cf. *Fonts Franciscanes*, 1405-1406). Volem testimoniar que és possible, també avui, experimentar la mateixa alegria en posar-nos en el lloc dels pobres i escoltar-los, en comptes de parlar només d'ells. Qui té Déu per refugi és lliure de prendre decisions profètiques que testimonien que tot pot ser repensat des de baix, en la humilitat i en la fraternitat que, només elles, reparen un món ferit per la prepotència.

Confio que aquesta X Jornada mundial dels pobres pugui constituir una etapa significativa per a redescobrir el rostre de molts germans i germanes que cerquen refugi en Déu i volen sentir-se a casa a les nostres comunitats. Mantinguem viva l'obediència a la Paraula de Déu, que suscita la conversió del cor. Que la Mare de Déu, que en la carn crucificada del Fill va contemplar l'amor de Déu que omple de béns els famolencs i acomiada els rics amb les mans buides (cf. Lc 1,53), intercedeixi per nosaltres.

Vaticà, 13 de juny de 2026, memòria de Sant Antoni de Pàdua

Lleó pp XIV